

Osobnost měsíce

Ing. Jaroslav Čepl, CSc.

V letošním roce uplyne 100 let od založení Výzkumného ústavu bramborářského v Havlíčkově Brodě. Tato uznávaná instituce se zabývá výzkumem technologií pěstování brambor, genetických zdrojů i šlechtěním nových odrůd. Už šestnáct let stojí v jejím čele ředitel Jaroslav Čepl.

Jaroslav Čepl působí ve funkci ředitele od roku 2007, což je jedno z nejdélejších období na této pozici v celé historii ústavu. Tuto funkci převzal před šestnácti lety od svého předchůdce Ing. Vokála, který ústav vedl od devadesátých let, v jednom z nejobtížnějších období. V této době procházela celá instituce spolu s dalšími zemědělskými výzkumnými ústavu privatizací, procesem, který od základu měnil státní podniky na soukromé. „Byl to pro mě takový rádce a mentor, smekám před tím, jakým způsobem dokázal ústav vést i v takové době,“ říká s uznáním Jaroslav Čepl.

Výzkumný ústav bramborářský se řadí mezi nejuničtější instituce svého druhu v České republice a jeho historie sahá hluboko do první poloviny dvacátého století. Začal se vyvíjet už v roce 1920, tehdy fungoval jako soukromý v rámci činnosti Ústředního svazu pěstitelů zemáků. O tři roky později se stal státní institucí, jejíž činnost se rozbíhala velmi pomalu. „Do konce třicátých let chybělo vybavení i lidí k tomu, aby ústav plnohodnotně plnil svou funkci,“ podotýká ředitel Čepl.

Dalším změnám došlo až v padesátých a šedesátých letech, kdy se do chodu státních bramborářských ústavů začalo angažovat ministerstvo zemědělství, které se zasadilo o značné posílení z řad pracovníků, ale i celé reorganizace ústavů. Od konce padesátých let se vnější i vnitřní struktura ústavu často měnila vlivem státní politiky a sporů s Českou akademií zemědělských věd. V novodobé historii došlo k výrazným změnám v devadesátých letech, kdy po vzniku České republiky došlo k procesu privatizace.

Výzkumný ústav bramborářský do devadesátých let patřil pod velký koncern zemědělských podniků Oseva, který se přirozeně rozpadl vlivem kupónové privatizace v roce 1994. Tato událost položila základy pro vznik Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod, s.r.o. (VÚB), instituce, která v této podobě působí dodnes.

VÚB se tedy už přes sto let věnuje výzkumu brambor a šlechtění kvalitních odrůd těmi nejekologičtějšími postupy. Svou výzkumnou činnost vyvíjí ústav ve dvou základních složkách; geneticko-šlechtitelská složka a technologická. „Za ty roky se tu vytvořila řada výchozích materiálů pro šlechtitele, vyšlechtily nové odrůdy, do praxe se zavedly nové pěstitelské technologie včetně ochrany brambor proti škodlivým činitelům. Troufám si říct, že tato práce nemá jinde srovnání,“ popisuje ředitel Čepl. V rámci výzkumu a udržování genetických zdrojů vznikla v bramborářském ústavu tzv. genetická banka, zařízení, v němž je pečlivě rozříděno a uloženo téměř 2 700 položek udržovaných výhradně v kultuře in vitro. Svou dynamičností je toto zařízení jediné v České republice a patří mezi největší na světě.

Průměrná spotřeba brambor se pohybuje okolo 65 kg na osobu za rok. Jedná se o významnou složku současného jídelníčku, proto se VÚB stále snaží zdo-

konalovat produkci této významné zeleniny se zaměřením na její kvalitu tak, aby vyhovovala požadavkům spotřebitelů. „Občas bývá problém s financemi, musíme se hodně snažit, ale za výsledky se nemusíme stydět, bývají velmi kvalitní,“ popisuje v rozhovoru Čepl. V současné době probíhá v prostorech Muzea Vysočiny expozice k oslavě sta let fungování ústavu, která je jedním z vrcholů oslav. Průřez dějin ústavu doprovází podrobný popis historické i novodobé metodiky šlechtění a výzkumu brambor, popis současných oddělení a struktu-

ry celé instituce, úspěchů v průběhu let, výrazných změn zemědělských praktik, ekologických postupů až k těm nejmenším detailům jeho výzkumu. Expozice je k vidění v prostorech Muzea Vysočiny od února a můžete ji navštívit až do 26. března. „V duchu stoletého výročí vzniku našeho ústavu se budou pořádat i další akce připomínající jeho dlouholeté fungování,“ doplnil Jaroslav Čepl. Za uplynulých sto let se havlíčkobrodský bramborářský ústav má čím pochlubit a veškerý personál má být na co pyšný. Při otázce na budoucí vyhlídky bramborářského ústavu vyslovil Jaroslav Čepl: „Přejí si, aby se ústav rozvíjel a ubíral tím správným směrem a aby dosahoval úspěchů ve veřejných soutěžích, protože ty dobré nápady z řad našich výzkumníků si to rozhodně zaslouží,“ zakončil s úsměvem.

Vít Halama

**MUZEUM VYSOČINY HAVLÍČKŮV BROD
A VÝZKUMNÝ ÚSTAV BRAMBORÁŘSKÝ HAVLÍČKŮV BROD
vás zvou na výstavu ke 100. výročí založení VÚB**

1923 2023

VÝZKUMNÝ ÚSTAV BRAMBORÁŘSKÝ

25. 1. – 26. 3. 2023
Výstava bude zahájena 25. ledna 2023 ve 14.00 hodin

ZVEME VÁS I NA PŘEDNÁŠKY ODBORNÍKŮ Z VÚB

9. 2. 2023 od 17.00 hod.
BRAMBORY ZDRAVÁ POTRAVINA

9. 3. 2023 od 17.00 hod.
O PĚSTOVÁNÍ BRAMBOR NA POLI A NA ZAHRÁDCE

M muzeum vysočiny havlíčkův brod **Č** OTEVŘENO DENNĚ 9:00-12:00 a 13:00-17:00 (včetně parkoviště) **www.muzeumvb.cz, www.vub.cz** **VÝZKUMNÝ ÚSTAV BRAMBORÁŘSKÝ HAVLÍČKŮV BROD**